Cena 15 cent. Rok XV Nr. 79 (5064) „VILNIAUS KURJERIS" Środa, 10 kwietnia 1940 r. 4 str.

KURJER WILEŃSKI

Adresas: Vilnius, Vysk. Matulevičiaus g-vė 4
Adres: Wilno, Biskupa Matulewicza 4
REDAKCJA, tel. 79 przyjmuje od godziny 11 ej do 14-ej
ADMINISTRACJA, tel. 99, czynna od godziny 9-ej do 20-ej bez przerwy.

Prenumerata miesięczna z przesyłką pocztową lub dostawą do domu — 3 lt. 50 cnt. Zagranicą 6 lt

Pożoga wojenna ogarnęła północ Europy

Danię okupują Niemcy

Norwegia broni orężnie swej niepodległości

PARYŻ. (Elta). Dziś o godz. 8.55 Havas ogłosił następującą wiadomość: „Z N.-Jorku donoszą, iż dziś w nocy o godz. 0.40 radiostacja Colombia Broadcasting przerywając nadawanie swego programu ogłosiła, iż do Danii wkroczyli Niemcy i, że wiadomość ta potwierdzona została przez poselstwo Danii w Waszyngtonie. Speaker o godz. 7.15 rano dodatkowo ogłosił, iż organy rządu niemieckiego w Berlinie oświadczyły, że nic nie wiedzą o działaniach niemieckich przeciwko Danii".

NOWY-JORK. (Elta). Korespondent Reutera z N.-Jorku donosi, iż poseł Norwegii w St. Zjednoczonych oświadczył, że Norwegia znajduje się w stanie wojny z Niemcami.

Błyskawiczne tempo wypadków ostatniej doby

Doba ubiegła zaskoczyła Europę nowymi brzemiennymi w dalsze konsekwencje wypadkami. Na północy Europy, w Skandynawii, której losy ważyły się ostatnio na szali zawieruchy europejskiej, eksplodują już bomby i grają armaty.

Sytuacja na północy Europy, która po zawarciu pokoju sowiecko-fińskiego zdawało się uległa odprężeniu, w rzeczywistości uległa w ciągu ostatnich paru tygodni nowemu napięciu.

Alianci konsekwentnie z powziętym postanowieniem o zaostrzeniu wojny gospodarczej z Niemcami ogłosili onegdaj znany już komunikat o założeniu pól minowych na wodach terytorialnych Norwegii, którymi statki niemieckie bardzo chętnie posługiwali się przy przewożeniu rudy szwedzkiej do Niemiec, w ten sposób korzystając faktycznie z neutralności Norwegii.

Energiczne posunięcie aliantów doczekało się jeszcze bardziej stanowczej reakcji ze strony Niemiec. Noc z 8 na 9 kwietnia stanowić będzie niewątpliwie jedną z najważniejszych dat przełomowych w historii obecnej wojny.

W poniedziałek późno wieczorem agencje telegraficzne doniosły o zniszczeniu 7 statków niemieckich przez miny i łodzie podwodne aliantów. W liczbie zatopionych okrętów znalazł się również wielki transportowiec niemiecki „Rio de Janeiro". W-g źródeł niemieckich na statku tym zginęło 150 osób. Reakcja Niemiec na posunięcie aliantów nastąpiła w ciągu ub. nocy. Wieczorem, jak donosi korespondent „Svenska Dagebladed" w gmachu kancelarii Rzeszy odbyła się pod przewodnictwem Hitlera specjalna narada, w której wzięli m. in. udział feldmarszałek Goering, generał von Brauchitsch oraz wielki admirał Rzeszy von Roeder. Na naradzie tej powzięte zostały zasadnicze decyzje.

Tegoż wieczoru jak wiemy z depesz rząd Rzeszy wystosował rządom Danii i Norwegii noty, w których w ultymatywnej formie zażądał oddania się tych krajów pod opiekę wojskową Niemiec. W memorandum tym, ogłoszonym przez ministra Goebbelsa, rząd Rzeszy motywował swe żądania groźbą zajęcia Danii i Norwegii przez aliantów, o czym M. S. Z. w Berlinie miał rzekomo otrzymać ścisłe dane.

Jeszcze ub. nocy depesze Reutera doniosły o wpłynięciu wielkiej floty wojennej niemieckiej w sile od 90 do 100 jednostek na czele z pancernikiem „Lutzow" (b. „Deutschland") na wody Wielkiego Bełtu

Od tej chwili wypadki rozwijać się zaczęły w błyskawicznym tempie. Wczoraj o godzinie 5 min. 15 rano, jak donosi komunikat niemieckiej kwatery głównej, oddziały zmotoryzowane i pancerne armii niemieckiej przekroczyły granicę duńską przy Flesburg i Tonder, posuwając się na północ półwyspu Jednocześnie w godzinach porannych flota niemiecka wysadziła desant po duńskiej stronie Bełtu, zajmując radiostację i cytadelę w Kopenhadze. O godz. 8 rano, jak opiewa oficjalny komunikat dowództwa niemieckiego, całe miasto było już w rękach wojsk niemieckich.

Jednocześnie, jak wynika z depesz, okupowano i pozostałe wyspy duńskie. Wojska duńskie, sądząc z depesz dotychczasowych, nie stawiały oporu.

Depesze nie doniosły również jaką była odpowiedź Danii na memorandum niemieckie, natomiast Norwegia odrzuciła żądania niemieckie, ogłosiła powszechną mobilizację w kraju i stan wojenny z Niemcami.

Oslo, które w godzinach porannych zaatakowane zostało przez niemieckie siły morskie i powietrzne, stawiło silny opór. Komunikat norweski donosi o zatopieniu w Oslo—fiordzie przez miny i baterie artylerii przybrzeżnej 4 niemieckich okrętów wojennych. Wobec tego, że Oslo zostało ewakuowane, przeniesiono stolicę do miasta Hamara.

Według innych informacyj niemieckie desanty wysadzone zostały również w Kristia, Sundzie, Trondheim, Bergen i Narwick. Według wiadomości z Londynu zajęcie tych miast, a w szczególności Narwicku należy przyjmować z pewną rezerwą.

Wypadki tej nocy znalazły natychmiastowe echo w stolicach państw zachodnich. W godzinach porannych zwołane zostało nagłe posiedzenie Rady Wojennej w Paryżu, w którym wzięli udział generał Gamelin, gen. Vuillemin i admirał Darlan. W Londynie zwołano nagłe posiedzenie gabinetu brytyjskiego. Przed końcem tego posiedzenia Churchill udał się do admiralicji brytyjskiej, celem wydania dyspozycyj.

Decyzja rządu niemieckiego, podana do wiadomości publicznej w godzinach porannych przez ministra propagandy Goebbelsa, wywołała w Berlinie, jak podają wieczorne dzienniki niemieckie, olbrzymie wrażenie. Na ulicach zaczęły się gromadzić tłumy. Redakcje gazet były oblegane. Dzienniki niemieckie stwierdzają, że decyzja rządu niemieckiego spotkała się z uznaniem w całym narodzie niemieckim.

OSLO (Elta). We wtorek rano Havas nagle ogłosił następującą wiadomość: „Radio Oslo donosi, iż dziś rano o godz. 3 oddziały armii niemieckiej wysadzone zostały w portach Norwegii".

LONDYN (Elta). We wtorek rano Havas nagle ogłosił nast. komunikat: „Z N. Yorku donoszą, iż w-g wiadomości korespondenta „New York Times", trzy krążowniki niemieckie wysadziły oddziały wojska niemieckiego w porcie Middelfart, które natychmiast zajęły ulice tego portu.

WASZYNGTON (Elta). Poseł Stanów Zjednoczonych w Norwegii Harryman, jak donosi Havas potwierdza, iż Norwedzy strzelali do 4 okrętów niemieckich, które płynęły do fiordu Oslo. Przedstawicielstwo Stanów Zjednoczonych upoważnione jest do reprezentowania interesów brytyjskich w Norwegii

OSLO (Elta). Havas w trybie nagłym donosi, iż w-g doniesienia radio z Oslo, Niemcy zajęły Bergen.

OSLO (Elta). Havas w trybie nagłym donosi, iż w-g komunikatu z Oslo, Niemcy zajęły Trondheim.

OSLO, (Elta). Havas donosi, iż we wtorek o godz. 8 rano radio Oslo ogłosiło nast. wiadmość: „Mimo oporu sił morskich Norwegii i artylerii przybrzeżnej, w nocy dzisiejszej niemiecka flota wpłynęła do portu Oslo. Bombardowany był Horsten, a twierdza Bergen i samo miasto po zaciętej walce, zajęte zostały przez oddziały niemieckie. Zajęty również został i Trondheim. Również atakowana była twierdza Kristiansand. Nad miastem tym czynne było lotnictwo. Oddziały armii niemieckiej wysadzone były w Eggersund". Również radio norweskie donosi z Kopenhagi, iż oddziały armii niemieckiej prezszły południową granicę Jutlandii.

—(o)—

Następca tronu szweckiego na koncercie niemieckim

SZTOKHOLM. (Elta). W dniu 8 kwietnia w sali koncertowej w Sztokholmie odbył się koncert berlińskiej orkiestry filharmonicznej pod dyrekcją Eugen Jochuma. Sala była przepełniona, zaś wśród słuchaczy znajdowali się następca tronu szwedzkiego Gustaw Adolf i brat króla książę Eugeniusz.

Jak się odbyło zaminowanie wybrzeży Norwegii

LONDYN. (Elta). Postanowienia sprzymierzeńców zaminowania terytorialnych wód Norwegii zostało uskutecznione w poniedziałek o świcie. Brytyjskie i francuskie statki wojenne zadania tego dokonały bardzo szybko i pomyślnie. W związku z zaminowaniem terytorialnych wód norweskich w poniedziałek oświadczono w Londynie, iż jest to to skierowane jedynie przeciwko Niemcom, a nie przeciwko państwom neutralnym. W Londynie utrzymują, że środki te wpłyną bardzo ujemnie na handel żelazem, który dotychczas był prowadzony na norweskich wodach terytorialnych, a także na transport innych produktów, potrzebnych Niemcom dla prowadzenia wojny. W poniedziałek przed południem mówiono w Londynie o reakcji Anglii w wypadku wyławiania przez Norwegów rozstawionych min. Przypuszczano, iż w tym wypadku Anglicy i Francuzi założyliby miny na nowo. Gdyby Niemcy własnymi siłami dążyliby do wyłowienia min, mieliby oni to czynić na własne ryzyko, a wątpliwem jest czy Niemcy zechcieliby ryzykować. Poza tym w Londynie oświadczają, iż wszelka interwencja Niemiec w państwach skandynawskich spotkałaby się nieodzownie z reakcją państw sojuszniczych.

Nastąpiła ostra akcja przeciwko statkom niemieckim

OSLO. (Elta). Według oświadczenia pracowników urzędu celnego w Sandeford u ujścia fiordu w Oslo został storpedowany wielki tankowiec niemiecki. Torpedowanie można było zauważyć z brzegu. Według otrzymanych wiadomości został storpedowany tankowiec niemiecki „Poseidon" o pojemności 5.800 ton. Załoga została uratowana przez norweski torpedowiec. Donoszą z Christiansandu, iż niedaleko Lillesandu został zatopiony jeszcze jeden statek niemiecki.

*

OSLO. (Elta). W zachodnim fiordzie w kierunku Narwick została wstrzymana komunikacja statków. Wszystkie statki rybackie otrzymały także nakaz pozostania w portach. Środki te wywołały wielki kłopot w północnej Norwegii, gdzie komunikacja morska odgrywa bardzo ważną rolę. O g. 12 między Lillesandem i Christiansandem nastąpił bardzo silny wybuch. Wystartował samolot i nieco później otrzymano wiadomości, że na skutek najechania na minę czy storpedowania zatonął jeden nieznany statek. Załoga w łodziach ratowniczych płynie na brzeg. Za godzinę usłyszano nowe wybuchy.

W odpowiedzi Berlin zarządził koncentrację floty niemieckiej przy Wielkim Bełcie

OSLO. (Elta). Reuter donosi, iż w dniu 8 kwietnia rano w Kattegacie i w Wielkim Bełcie zauważono 90—100 niemieckich statków wojennych, które płynęły w kierunku północnym. Pośród statków znajdowało się kilka wielkich okrętów wojennych wraz z pomocniczymi statkami wojennymi i uzbrojonymi trawlerami.

Alianci spieszą Norwegii z odsieczą

Holandia i Belgia w pogotowiu obronnym

LONDYN (Elta). We wtorek przed południem premier Chamberlain przyjął Halifaxa, Butlera i Cadogana, którzy na Downing Street przebyli przeszło ćwierć godziny. Następnie premier Chamberlain przyjął sekretarza komitetu obrony imperium gen. Ismay Edena, ministra wojny Stanleya, ministra lotnictwa Hoare i Attlee oraz Greenwood. Minister spraw zagranicznych Halifax o godz. 10 przyjął ambasadora Francji Corbina.

*

LONDYN (Elta). Według wiadomości Havasa ministerstwo spraw zagranicznych Anglii ogłosiło iż rządy Anglii i Francji natychmiast udzieliły rządowi Norwegii zapewnień, iż mimo wdarcia się wojsk niemieckich do Norwegii, państwa te natychmiast postanowiły udzielić całkowitej swej pomocy Norwegii i powiadomiły o swoim stanowisku wspólnej walki z Norwegią. W związku z tą decyzją, rządy Anglii i Francji zarządziły wszelkie potrzebne środki wojskowe.

*

PARYŻ. (Elta). We wtorek przed południem premier Reynaud wręczył posłowi Norwegii nast. komunikat:

1) Rząd Rzeszy ogłosił deklarację, która wykazuje iż rząd ten postanowił zapewnić opiekę Danii i Norwegii. Krok ten jest odpowiedzią na założenie na terytorialnych wodach Norwegii min, co dokonane zostało wczoraj przez floty wojenne Francji i W. Brytanii.

2) Rząd Francji był poinformowany, iż poseł niemiecki w Oslo podczas demarche złożonego o g. 5 rano, prosił rząd Norwegii o przekazanie terytorium Norwegii administracji wojsk niemieckich. Przedstawiciel Rzeszy dodał, iż w razie wypadku sprzeciwu, sprzeciw ten będzie złamany. Rząd Norwegii prośbę tę natychmiast odrzucił. Z późniejszych wiadomości widać, iż oddziały armii niemieckich zajęły już część terytorium Norwegii.

3) Deklaracja niemiecka, na podstawie której działania Niemiec powinny być uważane za odpowiedź na działania rządów Anglii i Francji, nikogo nie może ochronić. Operacje te, podczas których w większości portów Norwegii wysadzone zostały oddziały wojskowe, którym towarzyszą okręty wojenne mogły być przygotowane jedynie z góry. Rząd Francji cieszy się, iż Norwegia zdecydowała siłą bronić się przed napaścią niemiecką.

4) Premier Reynaud powiadomił posła Norwegii, iż ze względu na napaść na Norwegię, rząd Francji postanowił natychmiast udzielić swej całkowitej pomocy Norwegii i, że będzie prowadzić wojnę całkowicie współpracując z tym państwem.

5) W związku z tym zarządzono potrzebne środki wojskowe i floty morskiej, przy współpracy z Anglią.

Oslo w stanie oblężenia

OSLO (Elta). Radio w Oslo uprzedziło ludność, aby przygotowała się do ewakuacji i do schronienia się w czasie alarmu lotniczego. O zmroku muszą być zagaszone wszystkie światła, aby przynajmniej nie były widoczne z zewnątrz. Ludność musi zaopatrzyć się w zapasy wody. W nocy każdego domu będzie musiała pilnować jedna osoba, która będzie musiała powiadomić mieszkańców o ogłoszeniu niebezpieczeństwa i o zarządzeniach organów rządowych.

Pozwoli to ludności zachować spokój.

Na wodach północnych toczą się wielkie bitwy

OSLO (Elta). Kierownictwo norweskiej obrony przeciwlotniczej donosi, iż we wtorek i środę miasto Oslo będzie zupełnie ewakuowano. Według wiadomości Havasa okręty niemieckie atakowały twierdzę Oskarsborg. Jeden z tych okrętów pozostał tam, a inne płyną do Oslo. Również odbywa się ewakuacja Christiansund, z którego co godzinę odchodzą pociągi w głąb kraju.

OSLO (Elta). Havas donosi, iż niemieckie okręty wojenne, które w nocy na wtorek wpłynęły do fiordu w Oslo, napotkały silny sprzeciw z twierdzy broniącej wejścia do fiordu.

LONDYN (Elta). Ze źródeł norweskich potwierdzają wiadomość, iż oddziały armii niemieckiej wysadzone zostały w Trondheim, Bergen i Wallo i, że bombardowany był Christiansund.

PARYŻ (Elta). Według wiadomości posiadanych przez Havasa we wtorek w różnych miejscach przy zachodnich brzegach Norwegii odbyły się wielkie bitwy flot Niemiec i państw sojuszniczych. Bitwy odbyły się podczas silnej burzy. Fale były olbrzymie.

*

Jak wiadomo z oświadczenia Chamberlaina flota francuska współdziała w akcji przeciw flocie niemieckiej z flotą angielską. Wśród sił, które rozpoczęły akcję na morzu znajdują się również ciężkie jednostki flotowe brytyjskie.

(*Dokończenie depesz obok*)

Uzbrojone angielskie statki na Dunaju

miały uniemożliwić komunikację z Niemcami

BERLIN. (Elta). DNB dowiaduje się, iż ministerstwo spraw zagranicznych Rzeszy posiada ścisłe wiadomości o planie angielskiego „Secret Service" dokonania nad Dunajem wielkiej akcji sabotażowej, przy pomocy wojska angielskiego. 5 kwietnia otrzymano wiadomość, iż w górę Dunaju udawały się holowniki angielskie „Britannia", „Elisabeth", „Danubia Shell I", „King George", „Scotland", „Lord Byron" i wydzierżawiony statek grecki „Dyonisia", który holował 4 barki oraz holownik „Albion", który holował 5 barek. Holowniki te płynęły w towarzystwie angielskich statków patrolowych. Od załogi statków udało się dowiedzieć, iż statki wiozą ładunki materiałów wojennych, jak rewolwerów, granatów ręcznych, karabinów maszynowych, armat okrętowych, bomb podwodnych i min. Na statkach tych znajdowało się około 100 cywilnie ubranych marynarzy brytyjskich, którzy posiadali specjalne paszporty, żołnierzy specjalnych części armii brytyjskie, 5 oficerów angielskich, kilku oficerów lotnictwa, inżynierów wojennych, pirotechników i pionierów. Ładunek statków oznaczony był, jako towar tranzytowy i zaadresowany dla kierownika pewnego przedsiębiorstwa angielskiego, który tytułowany był wicekonsulem, a w rzeczywistości był kierownikiem tajnej służby angielskiej. Plany angielskie, które miały charakter wojenny, miały na celu utrudnienie komunikacji Dunajem z Niemcami, przez zabarykowanie w różnych miejscach Dunaju, a przez to całkowite uniemożliwienie handlu Niemiec z państwami Europy południowo - wschodniej. Dalej agencja podkreśla, iż Anglicy wykorzystując prawa dyplomatyczne dla złych celów i łamiąc neutralność państw Europy Południowej, próbowali utrudnić stosunki międzynarodowe i przeprowadzić na terytoriach państw neutralnych działania wojenne przeciwko Niemcom. Podejrzane statki zostały w porcie rumuńskim na Dunaju Giurgiu zatrzymane i zrewidowane. W jednym statku znaleziono przeszło 400 zaplombowanych skrzyń z bardzo silnym materiałem wybuchowym. Wszystkie statki uzbrojone były w karabiny maszynowe i szybkostrzelne armaty. Dokumenty odnalezione na statkach wyjaśniają, iż w wypadku gdyby straże graniczne państw neutralnych próbowały przeszkodzić akcji angielskiej, ze statków tych wysadzone byłyby desanty dla dokonania aktów sabotażowych.

Dania kapitulując wobec Niemiec

zgłosiła jedynie formalny protest w Berlinie

O sytuacji w Danii niemiecka prasa wieczorowa relacjonuje w następujący sposób.

W godzinach południowych w stolicy Danii odbywały się narady między władzami niemieckimi i duńskimi. Poseł niemiecki w Kopenhadze wręczył rządowi duńskiemu znane już memorandum rządu niemieckiego, zaś rząd duński po złożeniu formalnego protestu przyjął żądania niemieckie.

Kopenhaga, twierdzą dzienniki niemieckie, wygląda prawie tak samo jak każdego dnia. Wojska niemieckie koncentrują się w kilku punktach miasta. Radiostacja w Kopenhadze i Motala wznowiła swoje codzienne audycje. Wszystkie dzienniki duńskie ukazały się normalnie. Żadnych incydentów w Danii nie zanotowano.

Posuwające się ku północy oddziały wojsk niemieckich osiągnęły w godzinach wieczornych położony na północnym cyplu Jutlandii największy duński morski port wojskowy Aalburg.

W godzinach po poł. minister spraw zagranicznych Rzeszy von Ribbentrop przyjął na audiencji przedstawicieli prasy zagranicznej, których zaznajomił z niemieckim punktem widzenia co do ostatnich wypadków. Minister Spraw Zagranicznych Rzeszy twierdził, że to Anglia i Francja usiłowały zamienić państwa skandynawskie w bazę operacyjną obecnej wojny i że rząd Rzeszy uczyni wszystko, by w czasie tej wojny noga Anglika i Francuza nie stąpiła więcej na ziemi norweskiej i duńskiej.

Co do treści memorandum ogłoszonego przez ministra Goebbelsa zawierał on między innymi zapewnienie, że Niemcy uszanują obecnie i na przyszłość integralność obecnych granic Danii i Norwegii, gdyby jednak Dania i Norwegia odrzuciły żądania niemieckie, podyktowane całokształtem sytuacji politycznej, wówczas Niemcy użyją wszystkich będących w ich rozporządzeniu środków celem złamania oporu.

Wydany popoł. komunikat niemiecki twierdzi, że rząd duński po założeniu formalnego protestu i przyjęciu żądań niemieckich, wyraził swoją lojalność.

W tym samym czasie u brzegów Norwegii trwały działania wojenne. Według ogłoszonego o godzinie 2 po poł. komunikatu baterie norweskie odparły atak niemieckich sił morskich na Oslo i stolica szykuje się do dalszej obrony.

Niemcy zatrzymali nie 5 lecz tylko 1 statek brytyjski

BUKARESZT. (Elta). Havas dementuje ogłoszoną przez źródła niemieckie wiadomość, iż jakoby organy rządu niemieckiego zatrzymały na Dunaju 5 statków angielskich z załogą 100 marynarzy. Wiadomość ta jest bezpodstawna. Prawdą jest tylko to, iż zatrzymany był jeden statek brytyjski, który wiózł towary nie wymienione w spisie i na którym znajdowało się kilkanaście rewolwerów. Winne w związku z tym osoby, muszą natychmiast opuścić terytorium Rumunii.

Ś. P.

Józef Jan Wierzyński

urodzony w 1871, zasnął w Bogu w dn. 7 kwietnia 1940 r.

Msza święta na intencję Zmarłego odbędzie się w dniu 10 kwietnia o godz. 9 rano w kościele OO. Bernardynów.

Eksportacja zwłok z domu żałoby (Zarzecze 40) na cmentarz Bernardyński i pogrzeb tegoż dnia o godz. 10 rano.

O czym powiadamiają

28 **Żona i Rodzina**

Niemcy zaminowali pobrzeża Szwecji

LONDYN. (Elta). Wg wiadomości Havasa służba radiowa żeglugi niemieckiej ogłosiła, iż najważniejsze porty szwedzkie na Skagerraku we wtorek rano były przez Niemcy zaminowane.

HELSINKI. (Elta). Wg wiadomości Havasa Szwecja powołała kilka grup rezerwistów.

Według doniesień Londynu w Szwecji ogłoszono powszechną mobilizację. Wiadomość ta była jakoby zdementowana, jednak potwierdza się wiadomość powołania pewnych klas rezerwistów. Nawet Berlin podaje o gorączkowych naradach ministrów szwedzkich.

Rząd Norwegii przeniósł się z Oslo do Hamara

OSLO (Elta). Havas w trybie nagłym donosi, iż rząd Norwegii przeniósł się z Oslo do Hamara.

OSLO (Elta). W-G OSTATNICH WIADOMOŚCI HAVASA OTRZYMANYCH Z NORWEGII, RZĄD NORWESKI OGŁOSIŁ DZIŚ W NOCY DEKRET POWSZECHNEJ MOBILIZACJI.

OSLO. (Elta). MIMO AKCJI SAMOLOTÓW NAD MIASTEM OSLO, RADIO JEST CZYNNE. OBRONA PRZECIWLOTNICZA RADZI LUDNOŚCI WYJECHAĆ Z MIASTA.

*

Lądowe siły norweskie stawiają zacięty opór na linii Oslo-Hamara, by osłonić powszechną mobilizację w głębi kraju. 2 samoloty niemieckie zostały zestrzelone przez Norwegów oraz zatopiono wielki krążownik niemiecki w Oslofjordzie. Jest to najprawdopodobniej Gneisenau, jeden z największych okrętów wojennych niemieckich o pojemności 26 tys. ton z załogą 1500 ludzi.

Flota sprzymierzona w swej akcji przeciw flocie niemieckiej współdziała w pełni z obroną norweską. Rząd norweski jest gotowy na dalszy opór.

OSLO. (Elta). Havas donosi, iż we wtorek rano w Oslo ogłoszone było niebezpieczeństwo. Przed wyjazdem rządu do Hamary minister spraw zagranicznych Koht oświadczył, iż w nocy na wtorek przyjął posła Niemiec w Norwegii, który w piśmie i słowie wzywał Norwegię do niestawiania oporu okupacji niemieckiej. Poza tym poseł niemiecki oświadczył, iż uważa za największy interes Norwegii poddanie się niemieckiej administracji wojskowej. Rząd Norwegii obradował przez całą noc na wtorek. Po posiedzeniu rząd oświadczył, iż nie może przyjąć żądań niemieckich, uważając je za zamach na suwerenność Norwegii. Minister spraw zagranicznych Koht podkreślił, iż poseł niemiecki akcję Niemiec tłumaczył tym, iż jeśliby Norwegii nie okupowali Niemcy, to uczyniliby to sprzymierzeńcy. „Nie wierzymy, oświadczył Koht, aby sprzymierzeńcy zdecydowani byli zastosować te metody. Spodziewamy się iż obecna sytuacja nie potrwa długo". Koht również oświadczył, iż w nocy na wtorek ogłoszona była powszechna mobilizacja

Holandia będzie się bronić

AMSTERDAM (Elta). Sytuacja wytworzona przez działania niemieckie w Skandynawii w rządowych kołach holenderskich we wtorek uważana była za nadzwyczaj poważną. W kołach tych omawiano, czy Holandia nie powinna zarządzić nowych środków ostrożności. W Amsterdamie jeszcze raz podkreślono, iż w razie napaści, Holandia bronić się będzie do ostateczności.

Z Hagi i Brukseli donoszą o wielkim wrażeniu Belgii i Holandii, jakie wywołane zostało ostatnimi posunięciami niemieckimi. W Holandii panuje wzburzenie i niepokój o granice holenderskie. Oświadczono, że Holandia nie pozwoli na to, by obce wojsko przemierzało jej terytoria, jak to miało miejsce z Danią. W Brukseli sytuacja jest oceniana jako bardzo poważna.

W Holandii cofnięto wszystkie urlopy w armii. Naczelne dowództwo armii holenderskiej ogłosiło komunikat, iż Holandii nie można zająć tak jak Danii. Speaker radia niemieckiego wyraził obawę o agresję angielską w Niderlandach. Niemcy odpowiedzą akcją na akcję. Stąd w Londynie przekonanie, iż następnym państwem, jakie w najbliższej przyszłości Niemcy wezmą pod swą ochronę wojskową będzie Holandia.

—(o)—

Nalot na Scapa Flow odparty

LONDYN (Elta) Admiralicja ministerstwa lotnictwa donosi, iż w dniu 8 kwietnia wieczorem samoloty niemieckie zaatakowały Scapa Flow, jednak nie wyrządziły żadnych szkód. Przez brytyjskie samoloty niszczycielskie został strącony jeden samolot niemiecki.

LONDYN (Elta). Dziś rano ministerstwa lotnictwa i bezpieczeństwa Wielkiej Brytanii zakomunikowały iż w poniedziałek wieczór samoloty nieprzyjacielskie przy Scapa Flow rzuciły pewną ilość zapalających i potężnych wybuchowych bomb. Wojenne statki brytyjskie oraz inne statki nie miały żadnych strat. Bomby zapalające zapaliły niektóre rośliny. Przez brytyjskie samoloty niszczycielskie zostały strącone dwa samoloty niemieckie.

Przypuszczają, iż taki sam los spotkał także trzeci samolot niemiecki, który został przez brytyjskie karabiny maszynowe mocno uszkodzony i następnie zauważony na powierzchni morza.

Zmarł arcybiskup Paryża kard. Verdier

PARYŻ (Elta). W dniu 9 kwietnia zmarł arcybiskup Paryża kardynał Verdier.

Dwa tygodnie na przesiedlenie dla uchodźców

Niektóre komisariaty Policji jak III i IV na terenie Wilna przystąpiły do masowego rozsyłania nakazów przesiedlenia się uchodźców z Wilna na prowincję. Przesiedlenie na podstawie nakazów nastąpić ma w ciągu dziesięciu, czternastu dni. Szereg osób odwołało się od tych decyzji do Komisariatu dla spraw uchodźców w Kownie.

Konferencja turystyczna państw bałtyckich

W dniach 13 i 14 kwietnia odbędzie się trzecia konferencja turystyczna państw bałtyckich: Litwy, Łotwy i Estonii. 13 kwietnia posiedzenia konferencji odbywać się będą w Kownie, zaś 14 kwietnia uczestnicy konferencji bawić będą w Wilnie. Zwiedzą oni pamiątki stolicy. Między innymi przewidziana jest wycieczka do Trok.

W planie prac konferencji są referaty o możliwościach i perspektywach rozwoju wzajemnej turystyki państw bałtyckich. Pozatym rozpatrzy się szereg kwestyj dotyczących międzynarodowego i wewnętrznego ruchu turystycznego tych krajów.

Żydzi nie otrzymują zezwoleń na powrót do dawnej Polski

Do Komisji Niemieckiej urzędującej na terytorium Litwy wpłynęło szereg podań obywateli polskich Żydów, którzy chcą powrócić do swych dawnych miejsc zamieszkania. Podania te dotychczas załatwiano odmownie.

Swietny baryton Jerzy Garda

Lokator poranił właściciela domu echa sprawy o eksmisję

Wczoraj rano pogotowie ratunkowe wezwane zostało na ul. Dżuku Nr. 8, gdzie został poraniony przez swego lokatora uderzeniem pogrzebacza po głowie, właściciel wskazanego wyżej domu, 46-letni Stanisław Kisielewski.

Kisielewski w swoim czasie wytoczył lokatorowi proces o eksmisję. Sąd zasądził eksmisję, odraczając wykonanie wyroku do maja. Niezadowolony z tego Kisielewski zaczął prześladować lokatora. Na tym tle wybuchła wczoraj rano kłótnia, zakończona poranieniem Kisielewskiego.

O wypadku powiadomiono policję. (c).

Rejestracja i prawo pracy

Wywiad z płk. Ślepetysem, naczelnikiem miasta i pow. wil.

W związku z przeprowadzaną obecnie rejestracją osób, nie posiadających obywatelstwa litewskiego, wśród szerokich rzesz mieszkańców Wilna kursuje wiele pogłosek na niepokojące tematy. Kolportowana jest npz. pogłoska o tym, że obcokrajowcy mogą być masowo wysiedlani z Wilna albo w ogóle z granic Litwy itp. W celu uzyskania autorytatywnych wyjaśnień na niepokojące umysły zainteresowanych tematy, zwróciliśmy się do *p. naczelnika miasta* **Wilna** *i powiatu wileńskiego płk. Szlepetysa* i uzyskaliśmy następujące informacje.

Celem obecnej rejestracji osób nie posiadających praw do obywatelstwa litewskiego w ramach dziś obowiązujących przepisów, jest zaopatrzenie tej kategorii mieszkańców Wilna i okręgu wileńskiego w dokumenty, stwierdzające ich tożsamość. Ustawodawstwo, obowiązujące w Litwie, wymaga aby każdy jej mieszkaniec posiadał taki dowód. Obywatele litewscy mają więc paszporty, obcokrajowcy zaś muszą mieć specjalne zaświadczenie.

Wszelkie pogłoski na temat jakichkolwiek bądź *masowych* wysiedleń w głąb kraju lub za granicę *są całkowicie bezpodstawne.* Mogą natomiast nastąpić wysiedlenia w wypadkach indywidualnych jeżeli dany osobnik wejdzie w kolizję z prawem. Może to jednak spotkać nie tylko obcokrajowca, lecz i każdego obywatela, będącego w zatargu z prawem.

Obcokrajowcy będą traktowani, jeżeli chodzi o ich uprawnienia, podobnie jak uchodźcy wojenni z tą tylko różnicą, że będzie im można zamieszkiwać tam, gdzie i dziś przebywają. Miejsce stałego pobytu obcokrajowiec może zmienić tylko za zezwoleniem władz, wyjeżdżać do innych miejscowości również za zezwoleniem władz. *Pozwolenia na wyjazd na okres do 7 dni wydają komisariaty policji.*

Zaświadczenia tożsamości obcokrajowcy *(svetimszalio ludojimas — zezwolenie dla obcokrajowcy)* wydawane są bezpłatnie.

POZWOLENIA NA PRACĘ

Przepisy wymagają, aby przedsiębiorstwo, które chce zatrudniać obcokrajowców wybrało na to zezwolenie z departamentu administracji ministerstwa spr. wewn. Bez zezwolenia można zatrudniać w handlu, przemyśle i rzemiośle tylko robotników niewykwalifikowanych. Również można zatrudniać bez zezwolenia dorywczo niewykwalifikowanych pracowników w innych dziedzinach jak np. służące itp

Niezależnie od pracodawcy każdy pracownik obcokrajowiec musi uzyskać pozwolenie na pracę. Bez zezwolenia, jak wiemy, można pracować na roli i na robotach leśnych

Pozwolenie na pracę wydaje indywidualnie naczelnik miasta **Wilna** *i powiatu wileńskiego*

Koszt pozwolenia wynosi na okres **1** *m.* — **5** *litów do 6 miesięcy* — **30** *litów, na* **1** *rok* **60** *litów.* Niezamożni mogą uzyskać ulgi nie mniej jednak niż 1 lit za 1 miesiąc.

Wszyscy rejestrujący się obecnie obcokrajowcy *z chwilą otrzymania zaświadczenia muszą starać się o prawo pracy, jeżeli pracują lub chcą starać się o pracę.*

Za prawo przebywania u Litwie lub zamieszkiwania w poszczególnych miejscowościach *nie będzie pobierało od rejestrujących się obecnie obcokrajowców żadnych opłat.* *(w).*

Do wiadomości uchodźców wojennych

Naczelnik m. Wilna i powiatu podaje do wiadomości, że uchodźcy wojenni, którzy w przeciągu 7 dni nie odbiorą z właściwych komisariatów policji należnych im zaświadczeń uchodźców wojennych, uważani będą jako mieszkający bez zarejestrowania, zaco w myśl art. 8, ust. o normowaniu spraw uchodźców wojennych karani będą aresztem do 6-ciu miesięcy.

*

Ogólny Komitet Pomocy Uchodźcom Wojennym w Kr. Wileńskim Litewskiego Czerwonego Krzyża podaje do wiadomości, że uchodźcy wojenni zapisani i przyjęci na wyjazd na tereny byłej Republiki Polskiej, przypadłe w udziale Niemcom nie należą już do dyspozycji Lit. Czer. Krzyża i jego organizacji pomocy i mogą korzystać z zapomóg tylko do dnia przeznaczonego na wyjazd.

Uchodźcy wojenni przyjęci przez Komisję Niemiecką na wyjazd nie mogą zwracać się do Komisji Estońskiej o wyjazd na roboty do Estonii czy być przyjmowani przez jakieś inne komisje na wyjazd do jakichś innych krajów.

Słowem uchodźca wojenny dobrowolnie przyjęty na wyjazd do jakiegoś państwa zagranicznego nie może tego odmówić i w ten sposób wprowadzić w błąd komisje zagraniczne, przybywające tu specjalnie w sprawach przyjmowania uchodźców przybyszy.

Wilno bez elektryczności

Onegdaj wieczorem Wilno zostało pozbawione nagle światła elektrycznego na krótki okres czasu spowodu zamulania przyrządów pompujących wodę do maszyn. Elektrowni miejskiej. Uszkodzenie to zostało wkrótce naprawione, lecz dalsze zamulenie nie pozwoliło na obsłużenie całego miasta, to też część dzielnic była pozbawiona prądu przez całą noc i w godzinach rannych. (w.)

Estończycy przyjmują około 5.000 robotników

Komisja estońska, która przybyła do Wilna dla najmu robotników do robót rolnych, zamierza przyjąć około 5.000 robotników. Między innymi przewidziane jest przyjęcie około 3,000 przybyszów, tzn. byłych obywateli polskich, którzy przybyli do kraju wileńskiego przed dniem 1 września 1939 r.

Poza tym przyjętych zostanie ok. 2.000 uchodźców wojennych, którzy trafili do kraju wileńskiego w czasie wojny, oraz stałych mieszkańców kraju Wileńskiego.

Zabójstwo w Podbrzeziu przed Sądem Wileńskim

Sąd Okręgowy w Wilnie rozpoznał wczoraj sprawę Władysława Baczulisa i Władysława Naruszewicza, który w maju ub. roku podczas bójki na rynku w Podbrzeziu zabili St. Stankiewicza.

Prokuratura Sądu Okręgowego w Wilnie wznowiła sprawę przeciwko nim i wczoraj Sąd Okręgowy skazał Baczulisa na 4 lata, zaś Naruszewicza na 2 lata i 8 mies. więzienia. (c)

Zbiegli z robót przymusowych

Policja śledcza w Wilnie otrzymała wczoraj rano telefonogram o ucieczce dwóch zesłanych do obozu robót przymusowych, mieszkańców m. Wilna Alfonsa Orłowskiego zam. stale przy Ukmerges g-ve (Wikomierska) oraz Antoniego Rudzińskiego. Policja poszukuje zbiegów. (c)

Wielka kradzież mieszkaniowa

Ubiegłego wieczora złodzieje przedostali się do mieszkania Olgi Czarneckiej przy Murilinku g-ve, (Murarska) skąd skradli rozmaitą garderobę ogólnej wartości 900 litów.

Poszkodowana powiadomiła o kradzieży policję, która dwóch podejrzanych zatrzymała. (c)

Ustalenie tożsamości zamordowanej

Jeszcze jedna zagadka trupa kobiecego

Wczoraj policja kryminalna ustaliła tożsamość zamordowanej kobiety, której zwłoki znaleziono w rowie kanalizacyjnym.

Okazała się nią ur. w r. 1895 Antonina Bułhak-Bogdanowa, żona robotnika zam. w Wilnie przy ul. Sejniu g-ve Stara).

Policja ustala obecnie podłoże zabójstwa i sprawców zbrodni.

*

Wczoraj rano policja stanęła w obliczu nowej zagadki skrytobójstwa, którego ofiarą padła również kobieta.

Wezbrane fale Wilii wyrzuciły wczoraj w obrębie miasta na brzegu Zwierzynieckim zwłoki młodej kobiety, z oznakami gwałtownej śmierci.

Na miejsce wypadku udali się funkcjonariusze wydziału śledczego. Jak dotychczas tożsamości zamordowanej nie ustalono.

Policja prowadzi dochodzenie. (c).

Wielki pożar w fabryce mydła Ratnera

Zapaliła się roztopiona masa mydlana

W fabryce mydła Ratnera przy ul. Amalnika (b. Szawelskiej) g-ve wybuchł wczoraj wieczorem wielki pożar. Podczas przelewania roztopionej masy mydlanej z kotła do skrzyń roztopiona masa nagle zapaliła się. Wezwana straż pożarna ogień zlikwidowała.

Straty sięgają 2.000 litów. Jeden z robotników doznał lekkich poparzeń. (c).

Ujawnienie skradzionych książeczek paszportowych

Wczoraj wieczorem funkcjonariusze policji śledczej w wyniku przeprowadzonych obserwacyj zatrzymali na ul. Gedymina Jana Naruszewicza, zam. przy Mindoga g-ve 19.

Podczas rewizji osobistej, przeprowadzonej w komisariacie, przy Naruszewiczu znaleziono kilka litewskich książeczek paszportowych oraz jeden dowód osobisty z wywabionymi opisami.

Naruszewicza przekazano do dyspozycji władz sądowo-śledczych.

Szczegóły dochodzenia trzymane są w tajemnicy. (c).

Używanie tytułów naukowych lekarskich

Daje się zauważyć, że nie wszyscy lekarze na swych szyldach, receptach, blankietach itd. przytrzymują się ustawy o praktyce lekarzy medycyny (V. Ž. 498, poz. 3465) gdzie wyraźnie się powiada:

par. 7: *Lekarz może tytułować się stopniem czy tytułem naukowym uzyskanym przez niego w określonym ustawowo trybie* i

par. 8: *lekarz może podawać się za specjalistę w zakresie medycyny po uzyskaniu tego miana w określonym przez Min. Spraw Wewn. trybie* (patrz przepisy o uzyskaniu miana lekarza specjalisty V. Ž. 526 i zmiana V. Ž. 656).

W związku z tym podaje się do wiadomości, by w ciągu 4-ch tygodni od dnia niniejszego obwieszczenia lekarze uporządkowali swe szyldy i blankiety podług posiadanych dokumentów, zaś posiadający prawo do specjalności — postarali się je uzyskać.

Pozatym po anulowaniu przepisów wykonawczych o ustawie o prawach studiów wyższych, nie wolno nadal ogłaszać na swych szyldach stopni naukowych zdobytych w zagranicznych szkołach, o ile nie są one oficjalnie uznane przez Medyczny naszego Uniwersytetu.

Osobom, które ukończyły zagraniczą studia lekarskie i dentystyczne niezależnie od tego z jakim tytułem czy stopniem studia te zakończyły, wolno nazywać się tylko lekarzem, (medycyny, dentystyki). Względem osób, które nie uporządkują w podanym terminie swych szyldów stosowany będzie par. 19 ust. o prakt. lek. medycyny t. zn. osoby te będą karane grzywną do 500 litów

TEATR I MUZYKA

Teatr PAŃSTWOWY

Dziś, w środę dnia 10. IV. o godz. 19.30 występ Państwowego Teatru z Kowna.

Teatr „POHULANKA"

(w gmachu teatru na Pohulance)

„Moralność Pani Dulskiej" na przedstawieniu czwartkowym! Jutro, w czwartek dnia 11-go kwietnia o godz. 20-tej punktualnie przedstawienie wieczorowe Teatru „Pohulanka" wypełni tragikomedia kołtuńska w 3-ch aktach Gabrieli Zapolskiej p. t. **„Moralność Pani Dulskiej"** z p. Ireną Jasińską-Detkowską w roli tytułowej. Reżyseria Stanisławy Perzanowskiej. Oprawa dekoracyjna Wacława Ujejskiego.

UWAGA: Ponieważ wczorajsze przedstawienie (8. IV.) „MARII STUART" nie odbyło się z powodu braku światła elektrycznego — zostało ono przeniesione na poniedziałek dnia 15. IV. o godz. 20-ej.

Teatr Muzyczny „LUTNIA"

—Dziś o 8 wiecz. wielki koncert mistrzowski Jerzego Gardy, światowej sławy barytona, artysty opery La Scala. W programie koncertu arie operowe i pieśni Pergolesiego, Rossiniego, Moniuszki, Leoncavalla, Gordana, Szeligowskiego, Kaczanauskasa i inn.

Przy fortepianie prof. Grzegorz Stupel.

Zemsta nietoperza. Jutro o 7 w. grana będzie przemiła operetka J. Straussa "Zemsta nietoperza".

Występy Milvi Laid Znana śpiewaczka estońska, primadonna Teatru „Estonja" w Tallinnie — Milvi Laid wystąpi niebawem w Teatrze „Lutni" w kilku operetkach.

RADIO

Środa, dnia 10 kwietnia 1940 roku

WILNO — 6.30—7.30 Z Kowna. 12.00—12.15 Z Kowna. 15.00 Z Kowna. 15.40 Wiad. wileńskie. 15.50 Wiad. po polsku. 16.05 Rimski-Korsakow: Scheherazada (pl). 16.45 Z Kowna. 17.00 Gra kapela lekkiej muzyki. 17.45 A. Olcha: Aktualny reportaż ze wsi litewskiej (po polsku). 18.05 Z Kowna. 18.30 Wiad. wileńskie. 18.40 Wiad. po polsku. 19.00 Z Kowna. 19.15 Rozmait. muzyczne. 19.25 Lekcja jęz. litewskiego. 19.40 Z Kowna. 22.00—23.30 Muzyka rozrywkowa.

Z KOWNA — 6.30 Modl., czas. 6.35 Wiad., pogoda. 6.50—7.30 Muzyka poranna. 12.00—12.15 Czas, wiad., pogoda. 15.00 Muzyka obiadowa. W przerwie 15.30—15.40 Wiad. 16.05 Z Wilna. 16.45 Dla rolników. 17.00 Z Wilna. 17.45 Poradnik zdrowia. 18.05 Śpiewa sol. p. Państw. J. Augajte. 18.20 Sibelius: op. 18.30 Z Wilna. 18.40 Przegląd dnia. 19.00 Czas, wiad., pogoda, program na dzień nast. 19.30 Rozmaitości muzyczne. 19.40 Duet męski. 20.00 Transmisja koncertu symfonicznego z W. Teatru. W przerwie 20.45—21.00 Na tematy teatralne. 21.50—22 Wiad.

Poszukiwanie zaginionych

Osoby posiadające jakichkolwiek wiadomości o **Witoldzie Bitnerze,** proszone są o podanie ich do red. „Kur. Wil. dla „Rodziny Witolda Bitnera" Przed wojną mieszkał w Warszawie, w początku września w pow. Wołkowyskim. potem w Kozielsku.

W redakcji są listy dla **p. Urszuli Nowakowej** z Francji i dla **H. Rynkiewicza** z zaboru niemieckiego.

Za swe znakomite wyroby fab
otrzymała złote medale.

Rozmówka

Iks jest przesądny jak kobieta:
— Już różne znaki, mówi, wr
Że wojna wchodzi w nowy et
Że dziś ta cisza — to przed b

Że wkrótce zadrży niebo, zie
I front zachodni, oczywista,
Że co do tego dwuch zdań nie
Iks jest uparty optymista.

— Dowody, proszę, daj dowo
Że to nie będą nowe gaffy
I nowa burza w szklance wod
Ale przynajmniej — w bańce n

— Naftal Iks krzyknął: tak koch
Na niej buduję swoje wnioski.
Była Finlandia, są Bałkany!..
— To — rzekłem — twardy or
wł

Więc choć nie pora na ironię,
Narazie nic mi nie prorokuj,
Ty optymista, wróżysz wojnę,
Ja pesymista widzę pokój!

xer

Mimochodem

Będzie, czy nie będzie?

Codziennie w godzinach p łudniowych na brzegach Wilii madzą się tłumy wpatrzone w to cą się korytem rzeki masy wod

Dawni przewoźnicy z „bos mi" w ręku czatują na kawałki nącego z krą drewna. Inni wys ją nad brzegiem z siecią, umiesz ną na drągu, w myśl zasady, mętnej wodzie dobrze łapać ryb

Wśród zgromadzonych m usłyszeć różne uwagi.

— Patrzaj! ta woda — zup jak biała kawa, którą ciotka go na śniadanie.

— A te kry i kawałki śnieg te jak kożuszek pływający z w chu...

— A ja myślę, co powodzi w roku nie będzie. Ot nastraszyli t ludzi.

— Tak. Te nocne przymr dobrze robią.

— E, pan nie gadać „hop", nie przeskoczysz. Jak raptownie ciepło to nie wiadomo jeszcze. będzi. W lasach jeszcze pełno śniegu.

— Ach, ciapun tabie na jazyk

— O! o! patrzaj, jaki wielki wał płynie.

— Na takim kawałku lodu n na zajechać aż do Kowna.

— I bez przepustki.

Olbrzymia od czasu do czasu uderzając z szelestem o brzegi. ziołkując w wodzie, płynie dalej

— A ot! Wilenka nasza, ta, narobiwszy szkody.

— Aha! Pisali, co dwa do zniosło.

— I pomyśleć tylko: ludzie zostawszy sie bez dachu nad gło

— A ciekawość, czy poda mieszkaniowy bendo musieli płac

— Pani! jak pani masz psa, trzymaj pani jego przy sobie. b mnie za noga chwytał...

— On jeszcze nigdy nikogo ukąsił. To on tak bawi sie.

— Dobra zabawa! Oczka mni pończosie puścił.

— Żywioła też cieszy się, że już wiosna.

— Jaka tam wiosna, pożal Boże, kiedy w nocy dochodzi d gradusów mrozu...

Takie i temu podobne dialogi czą się nad brzegami Wilii. Po zimie ludzie spragnieni cie delektują się nawet słabymi jes promieniami słońca kwietniow U stóp ich szumi złowrogo W Czy wyleje? Czy będzie powódź Pytanie to absorbuje wszyst Faktem jest, że obecne nocne p mrozki w znacznym stopniu zn szają grożące niebezpieczeństwo

—le

…lny tekst historycznych not W. Brytanii i Francji do Szwecji i Norwegii

…ARYŻ. (Elta). Ogłoszony …iał nast. tekst not rządów …glii i Francji do rządu Nor…gii:

W ostatnich tygodniach …ja niemiecka skierowana …eciwko statkom handlowym …ystkich narodów zwiększy…się i prowadzona była jesz… brutalniej niż poprzednio. …ć statków państw neutral…h zniszczonych przez Niem… dzisiaj przekracza 150, a …ba obywateli tych państw, …rzy zginęli, sięga 1.000. Te …ki niemieckie dokonywane …y prawie w każdym wypad… przy naruszeniu uznanych …episów wojennych, często …barbarzyńskich warunkach, … większości wypadków, bez …nego usprawiedliwienia ich …howania się w stosunku do …takowanego statku.

…trona niemiecka ogłosiła, iż …aża za słuszne niszczyć każ… statek neutralny, płynący do …iegokolwiek portu brytyj…ego, nie wyłączając nawet … kontroli kontrabandy. Po…tym powtarzały się wypad… iż statki państw neutral…h niszczone były podczas …róży z jednego portu kra… neutralnego do drugiego, … nawet nie udawały się do …tów brytyjskich. Jasnym …t, iż rząd Rzeszy prowadzi …ję niszczenia, bez różnicy, …tych wodach, gdzie Niemcy …rzucili miny, nie powiada…ając o tym, lub gdzie przy…owana jest akcja łodzi pod…dnych.

…W ostatnich tygodniach floty …dlowe państw skandynaw…ch poniosły największe stra… Również i sojusznicy ponie… straty na skutek tej polityki …zczenia, która jest jeszcze …dziej rozszerzona przez …mbardowanie z powietrza …tków handlowych i rybac…h Francji i krajów neutral…ch, oraz przez ostrzeliwanie …ogi z karabinów maszyno…ch. Dotychczas uznawana …wszechnie była nienaruszal…ść statków rybackich, to …nak nie przeszkodziło Niem…n zaatakować te statki. prze… o 200 razy, mając na celu …opienia ich lub wymordo…nie załogi. Czyż akcja ta nie …jawiła się nawet przeciwko …tkom latarniczym, które ma… na celu pomagać żegludze …zystkich narodów i które … zwyczajów międzynarodo…ch nie są uważane za statki …jenne. Faktem jest, którego …wet nie należy podkreślać, …te statki niemieckie miały … celu niszczenia ludzi i ma…ku krajów neutralnych, i … więcej niż jasnym, iż ata…te prowadzone były w celu …wołania zastraszenia.

…Sojusznicy odwrotnie ni…y nie niszczyli i nawet … uszkodzili żadnego stat… państwa neutralnego. …szcze więcej, sojusznicy ura…wali życie nie tylko wielkiej …ści ofiar niemieckich, lecz …wet uratowali załogi tych …mieckich łodzi podwod…ch, które tonęły, a które po…szą winę za te nieludzkie …yny. W ten sposób wytwo…yła się taka sytuacja, iż …emcy w wyraźny sposób na…szają prawa państw neutral…ch — komunikacji z kraja… sojuszników, a tym samym …mowczo żądają ścisłego za…owania przepisów neutralno… we wszystkich tych wypad…ch, gdy mają z tego jakąkol…ek korzyść.

…Prawo międzynarodowe zaw… uznawało prawo jakiejkol…ek strony wojującej, gdy nie…zyjaciel systematycznie sto…je środki, rozpoczęcia rów…eż takiej akcji, która odpo…ada tej sytuacji, wytworzo…j przez nielegalne czyny nie…zyjaciela. Takie stanowisko …wet gdy nie jest zgodnie ze zwykłymi okolicznościami prawa, staje się prawnie powszechnie uznawanym, dlatego, ponieważ przeciwna strona wojująca naruszyła to prawo. Dlatego też rządy państw sprzymierzonych uznają prawo zachowania się tak, jak uznają za odpowiednie w obecnych okolicznościach.

Rządy państw sprzymierzonych stwierdziły, iż wielka część strat, wyrządzona państwom neutralnym w formie strat majątkowych, lub ofiar w ludziach, przypada Norwegii. Jednak, w chwili, kiedy Rzeszy stale zatapia statki i marynarzy norweskich, rząd ten i nadal żąda od Norwegii w najszerszym zakresie prawa korzystania z norweskich wod terytorialnych dla swojej floty handlowej, a rząd Norwegii zmuszony był nawet do odprowadzenia statków niemieckich na terytorialnych wodach norweskich przez uzbrojoną straż, mimo, iż na otwartym morzu nie mógł zastosować skutecznych środków przeciwko brutalności Niemiec, od której mocno ucierpiała flota handlowa Norwegii. MIMO TEJ POLITYKI, KTÓRA OBECNIE RZĄD NORWEGII PROWADZI, POD NACISKIEM I GROŹBAMI NIEMIEC, RZĄDY PAŃSTW SOJUSZNICZYCH NIE MOGĄ DŁUŻEJ TOLEROWAĆ TAKIEJ SYTUACJI, DZIĘKI KTÓREJ NIEMCY OTRZYMUJĄ TOWARY O ŻYWOTNYM ZNACZENIU DLA DALSZEGO PROWADZENIA WOJNY, a ze strony Norwegii zapewnione są takie ulgi, na skutek których sprzymierzeńcy znaleźli się w niebezpiecznie nieprzychylnej sytuacji.

W związku z tym sprzymierzeńcy oświadczyli rządowi Norwegii, iż rezerwują sobie prawo zastosowania takich środków, które uznają za konieczne, aby przeszkodzić Niemcom w otrzymywaniu z Norwegii takich zasobów i ulg, które pod względem prowadzenia wojny byłyby korzystne dl Niemiec, a niekorzystne dla państw sprzymierzonych. Jeśli obecnie, potrzeba wygrania wojny zmusza do zastosowania tych środków, opinia publiczna świata wkrótce zrozumie konieczność takiego postępowania i jego przyczyn.

Celem państw sprzymierzonych w obecnej wojnie są te zasady, które małe państwa Europy chcą widzieć jako naczelne, i od których w każdym wypadku zależy również i egzystencja tych państw. Zrozumiałym jest samo przez się, iż sojusznicy nigdy nie będą korzystać z przykładu brutalnego gwałtu Niemiec, a każda akcja, jaką zdecydują się prowadzić, prowadzona będzie zawsze w-g prawa ludzkości. Otóż RZĄDY FRANCJI I ANGLII ZDECYDOWAŁY NIE POZWOLIĆ NIEPRZYJACIELOWI NADAL KORZYSTĆ Z WÓD TERYTORIALNYCH, które mają dla niego bardzo wielkie znaczenie.

Oba rządy w tych warunkach postanowiły przeszkodzić wolnej żegludze statków na terytorialnych wodach Norwegii, wiozących kontrabandę wojenną. W związku z tym rządy obu państw pisemnie zaznaczyły, iż pewne rejony terytorialnych wód norweskich uczynione zostały niebezpiecznymi dla żeglugi na skutek min, które zostały tam rozsiane. Statki, które udadzą się do tych rejonów, płynąć będą na własną odpowiedzialność". Dalej w nocie szczegółowo określono te niebezpieczne strefy i zaznaczono, iż ułożenie min w tych strefach nie będzie wcale przeszkadzać żegludze statków norweskich.

Państwowa Szkoła Techniczna w Wilnie

Dotychczas posiadaliśmy w Litwie jedną Wyższą Szkołę Techniczną w Kownie i Wydział Techniczny na Uniwersytecie Witolda Wielkiego. Obecnie wraz z odzyskanym Wilnem odziedziczyliśmy jeszcze jedną szkołę techniczną — państwową szkołę techniczną w Wilnie. Dyrektor szkoły inżynier A. Mikalauskas udzielił o tym zakładzie szkolnym następujących informacyj:

Wileńska Szkoła Techniczna została przez Polaków założona w 1923 r. zaś obecny gmach przy ul. Olaudą g. (b. Holendernia) zbudowany został dla niej w 1929 r. Przed kilku laty przy szkole technicznej zbudowano wielkie warsztaty, zaś w roku ubiegłym zaczęto budować jeszcze jeden gmach, który jednak nie został zakończony. Mimo tego że na wszystkie budowle Szkoły Technicznej wydali Polacy aż około 2 i pół mil. złotych, jednak pod względem technicznym gmach zbudowany jest źle, posiada wiele budowlanych usterek, które w w rb. wypadnie usunąć po dokonaniu odpowiedniego remontu.

Wileńska Szkoła Techniczna była w Polsce uważana za jedną z najlepszych szkół tego rodzaju. W ciągu 16 lat swego istnienia Wileńska Szkoła Techniczna wydała niemały zastęp architektów-budowniczych, mechaników, kolejarzy - elektrotechników dróg lądowych i wodnych, mierników i chemików.

Po odzyskaniu Wilna Szkoła Techniczna została przejęta w bardzo opuszczonym stanie. Wypadło dołożyć wielu wysiłków zanim ten zakład naukowy nie został uporządkowany.

W początkach roku szkolnego, t. zn. za czasów rządów polskich było w Wil. Szkole Technicznej 752 uczniów. Obecnie uczy się w niej 430 uczniów. Część uczniów pochodzących z byłych terenów Polski przypadłych Sowietom lub zajętych przez Niemcy powróciło do miejsca swego pochodzenia. Część uczniów opuściło szkołę nie mogąc dalej kontynuować nauki z powodu braku środków. Opłaty szkolne za część niezamożnych uczniów uiścił Czerwony Krzyż.

W początkach roku szkolnego było w Szkole Technicznej 65 nauczycieli, 18 instruktorów i 23 niższych funkcjonariuszy. Obecnie pozostało 42 nauczycieli, 13 instruktorów i 9 niższych funkcjonariuszy. Część instruktorów i nauczycieli otrzymało już obywatelstwo litewskie jako miejscowi. Inni zaś pracują na prawach obcokrajowców.

Część uczniów Szkoły Technicznej stanowią obywatele litewscy, część posiada prawa do obywatelstwa litewskiego, zaś część stanowią przybysze nie posiadający prawa do obywatelstwa.

Po przejęciu Szkoły Technicznej natychmiast został wprowadzony przyśpieszony kurs języka litewskiego. Nauczyciele, instruktorzy i pracownicy Szkoły Technicznej nie znający języka litewskiego, obowiązani są do dnia 1 sierpnia rb. nauczyć się języka państwowego o tyle, by móc złożyć odpowiednie egzaminy. Wszyscy uczą się gorliwie języka litewskiego.

Warsztaty Państwowej Szkoły Technicznej w Wilnie są bardzo duże i dobrze urządzone. Rzec można, że jest to spore przedsiębiorstwo przemysłowe. W warsztatach produkowane są maszyny do międlenia lnu, maszyny do kopania torfu, obrabiarki różne maszyny do rozmaitej produkcji i ich części, nawet precyzyjne instrumenty medyczne i in. Oczywiście nie produkuje się tego wszystkiego masowo. Warsztaty Szkoły Technicznej otrzymują zamówienia na produkowanie dla zakładów przemysłowych maszyn do produkcji i ich części według dostarczonych modeli.

W warsztatach są następujące działy: elektrotechniczny, budowlany, mechaniczny (działy te będą czynne nadal), elektrotechniki kolejowej, drogowy, geodezyjny oraz samochodowy i mechaniki lotniczej, które są likwidowane. Poza tym w warsztatach jest dział obróbki metali z kuźnią i odlewnią, dział obróbki drzewa, własną elektrownię i in.

Szkoła Techniczna pod względem środków naukowych urządzona jest dobrze, posiada gabinety architektury, fizyki i chemii, laboratoria elektrotechniczne, do badania odporności materiałów i in.

Z początkiem nowego roku szkolnego plan nauk w wileńskiej państwowej szkole technicznej będzie nieco zmieniony, ażeby między szkołami technicznymi w Wilnie i Kownie nie było paralelizmu.

U. S. A — nie zajęły jeszcze stanowiska wobec sytuacji na północy Europy

WASZYNGTON (Elta). W rozmowie z przedstawicielami prasy wiceminister spraw zagranicznych St. Zjednoczonych Sumner Welles był zapytany czy na skutek istnienia min brytyjskich na terytorialnych wodach Norwegii powinna być rozszerzona ustalona przez prezydenta Roosevelta według ustawy o neutralności strefa wojenna i czy ma być zabronione statkom Stanów Zjednoczonych wpłynięcia do tej nowo utworzonej strefy wojennej. Odpowiadając na to zapytanie Sumner Welles oświadczył, iż ministerstwo marynarki wraz z komisją marynarki będą współpracowały z ministerstwem spraw zagranicznych celem zbadania nowowytworzonej sytuacji. Następnie Welles oświadczył, iż wszystkie w tej kwestii zebrane wiadomości zostaną przekazane prezydentowi Rooseveltowi, który zadecyduje czy jest potrzeba rozszerzenia strefy wojennej.

Sowiety zaniechały ostatecznie blokady wybrzeży Finlandii

MOSKWA. (Elta). Komisarjat ludowy spraw zagranicznych Związku Sowieckiego zakomunikował wszystkim zagranicznym przedstawicielstwom dyplomatycznym w Moskwie, iż po zawarciu w dniu 12 marca umowy pokojowej i po wstrzymaniu działań wojennych między Związkiem Sowieckim i Finlandią została zaniechana poczynając od dnia 13 marca godz. 12 blokada wybrzeży Finlandii, która została ogłoszona w dniu 7 grudnia 1939 roku i w dniu 3 lutego 1940 r.

HELSINKI. (Elta). Według Havasa w dniu 10 kwietnia zostanie rozpoczęta wymiana jeńców wojennych między Finlandią i Związkiem Sowieckim.

TELEFONEM Z KOWNA

Możliwa jest podwyżka uposażeń dla niższych urzędników

We wtorek premier Merkys odpowiedział w sejmie grupie posłów w sprawie uposażeń urzędniczych. Pan premier scharakteryzował przy tej sposobności sytuację gospodarczą kraju i położenie skarbu Państwa, stwierdzając, iż możliwa jest tylko zwyżka wynagrodzeń urzędnikom niższych kategoryj. Pozatym sejm przyjął zmianę ustawy o prawie praktyki dla lekarzy, odontologów i farmaceutów, z której projektem za znajomiliśmy już naszych czytelników oraz zmianę parę innych ustaw.

Zmiany na stanowiskach w administracji

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych mianowało pomocnika naczelnika powiatu wileńskiego Bortkiewicziusa naczelnikiem pow. trockiego. Następcą p. Bortkiewicziusa został dotychczasowy powiatowy naczelnik policji w Rosieniach p. Draugelis. Naczelnik powiatu trockiego p. Merkis został przeniesiony na to samo stanowisko do powiatu sejneńskiego. Naczelnik powiatu sejneńskiego poseł do sejmu p. Brazdżius został przeniesiony na to samo stanowisko do Taurog. Wreszcie naczelnik powiatu wyłkowyskiego p. Gosztautas został naczelnikiem powiatu mariampolskiego.

Nowe wyroki sądu wojskowego

Sąd Wojenny skazał za dezercje z wojska litewskiego do Polski Franciszka Romaneczko na 12, Wiktora Romejko na 11, Jana Kerulisa i Bolesława Bilewicza na 10 lat więzienia ciężkich robót.

Ambasador Sir Percy Lorraine u króla Jerzego VI

LONDYN (Elta). W poniedziałek po południu król Wielkiej Brytanii w pałacu Buckingham przyjął ambasadora Wielkiej Brytanii w Rzymie sir Percy Lorraine.

Wdzięczność marsz. Mannerheima dla Francji

HELSINKI (Elta). W poniedziałek po południu marszałek Mannerheim przyjął pos. Francji w Helsinkach i podziękował mu za udzieloną przez Francję pomoc Finlandii.

KRONIKA

Kwiecień 10 Środa	Dziś: Ezechiela Pr. M. Jutro: Leona Wielk. Wschód sł. g. 4 m 34 Zachód sł. g. 18 m. 06

Wymierający fach. — Wskutek rozwoju środków komunikacyjnych w Wilnie prawie zupełnie wymiera dość rozpowszechniony do niedawna w tym mieście zawód posłańców. Obecnie władze miejskie zarejestrowały jedynie dwóch posłańców wykonywujących swej zawód. Rozwój sieci telefonicznej, komunikacja autobusowa i t. p. sprawiły, iż pozostali w tym wymierającym zawodzie zarabiają zaledwie po 30—35 lit. mies.

Listy z Warszawy do Wilna w pięć dni. — Usprawniona została znacznie komunikacja pocztowa między Gubernią Generalną wchodzącą wskład Rzeszy Niemieckiej a Litwą Listy z Warszawy do Wilna i Kowna dochodzą teraz w ciągu pięciu dni.

Leidėjas: Vytautas Stanievičius. Wydawca: Witold Staniewicz. Redaktorius: Vytautas Kiškis. Redaktor: Witold Kiszkis. „Zničius" spaustuvė. Drukarnia „Znicz" Vysk. Matulevičiaus g. 4. Tel. 340